

dobra družba

izkoristimo potencial nevladnih organizacij

Pozabili na zapisano, spregledali očitno.

V razvitem svetu velja pravilo, da se razvitost družbe, njena demokratičnost, pluralnost in blaginja med ostalim merijo tudi s pogoji za delovanje in razvitostjo ter vlogo nevladnega sektorja. Če ima država Slovenija resno ambicijo postati ena najbolj razvitih držav Evropske unije, bo morala tudi to področje ustrezno umestiti v svoje razvojne načrte. Iz osnutka strategije razvoja Slovenije, pa je žal razvidno, da so nevladne organizacije ostale spregledana priložnost.

Osnutek strategije razvoja Slovenije se v mnogočem razlikuje od videnj, ki jih je ista vlada lani zapisala v *Strategiji Vlade RS za sodelovanje z nevladnimi organizacijami*. Takrat je nevladnemu sektorju priznala pomembno vlogo v družbi in med drugim zapisala, »da sta obstoj in delovanje nevladnih organizacij pomemben pogoj za vsestransko uveljavljanje načel pluralnosti in demokracije v družbi« ter, da »vplivajo na celovit in trajnostno naravnani družbeni razvoj, porast družbene blaginje, kakovosti življenja ter socialne varnosti.« V skladu s takšnim razmišljanjem so skozi vse leto 2004 potekale številne dejavnosti ter pogajanja med vladno in nevladno stranjo o tem, kako obljube udejaniti in predvsem, kako izboljšati status in pogoje delovanja nevladnih organizacij.

Pričakovati je bilo, da se bo vladno razumevanje potenciala nevladnih organizacij ustrezno zrcalilo tudi v strategiji razvoja Slovenije. K pripravi besedila osnutka strategije razvoja Slovenije pa predstavniki nevladnih organizacij žal niso bili povabljeni. Nevladne organizacije tudi v izhodišču niso predstavljene kot enakovreden partner pri načrtovanju in zagotavljanju razvoja Slovenije. Tudi na delavnicah, ki so potekale v marcu in aprilu, na katerih je širši krog strokovnjakov prvič komentiral osnutke besedil, predstavniki in strokovnjaki iz nevladnih organizacij (razen nekaterih izjem) niso dobili pričakovane priložnosti.

Glede na to niti ne preseneča, da se nevladne organizacije v besedilu Strategije razvoja Slovenije pojavljajo naključno in stihijsko. Res, da dokument mestoma poudarja vlogo nevladnih organizacij, vendar njihovo vlogo ves čas nesistematično in neenakomerno, v nekaterih primerih pa celo zgrešeno opredeljuje. Pripravljalcem besedila se je tako med drugim zapisalo, da sta »civilna družba in sektor NVO slabo razvita in ne prispevata h krepitvi socialnega kapitala«. Ta trditev podcenjuje vlogo nevladnega sektorja ter hkrati zamoči delo in dosežke številnih nevladnih organizacij, ki kljub neustreznim pogojem delujejo uspešno in zelo veliko prispevajo tudi h krepitvi socialnega kapitala.

Še bolj zaskrbljujoč pa je pristop za »finančno, kadrovsko in organizacijsko krepitev nevladne sfere«. Usmeritvi sta namreč dve, »tesnejše povezave študentov in dijakov v NVO in prostovoljno delo« ter »zakonodajne, davčne in simbolne spodbude za NVO ter krepitev študijskih krožkov.«

Da potencial nevladnih zakonodajne, organizacij daleč presega zgolj študijske krožke in (obvezno) prostovoljno delo dijakov in študentov, razvojna strategija žal ni uspela razumeti. Vlada je sicer predvidela široko razpravo o osnutku, v katero namerava vključiti tudi nevladne organizacije. To bo vsekakor priložnost za izboljšanje dokumenta, vendar pa žal v fazi, ki je zamudila ustrezno vključevanje predstavnikov NVO v dosedanji postopek nastajanja strategije.

Najbolj opazne pomanjkljivosti osnutka Strategije razvoja Slovenije kažejo na to, da bo potrebno:

- o dejavneje vključiti predstavnike nevladnih organizacij ter strokovnjake iz tega področja v nadaljnjo
- pripravo dokumenta;
- o v uvodu strategije opredeliti nevladni sektor (nevladne organizacije) kot enega izmed stebrov družbe, katerega razvitost pogojuje razvoj celotne družbe in ki prispeva k nadaljnjemu razvoju,
- kakor tudi utrjevanju pluralizma in demokracije ter k večji splošni blaginji in kakovostni življenja;
- o k petim razvojnim programom dodati šestega: razvoj nevladnega sektorja ali ga vsaj vključiti v tretji
- razvojni program (celovit človekov razvoj in kakovost življenja), kot posebno točko;
- o med razvojne izzive kot enega le-teh uvrstiti in opredeliti tudi vlogo nevladnega sektorja pri razvoju
- države in družbe;
- o med programskimi področji posebej izpostaviti nevladni sektor ter kot razvojni problem navesti:
- neustrezni pogoji za delovanje nevladnih organizacij, ki v veliki meri otežujejo njihovo učinkovito in
- kakovostno delovanje;

Kot razvojne usmeritve pa:

- o vzpostavitev celostnega mehanizma trajnega civilnega dialoga,
- o ureditev sistemsko pravnega okolja za krepitev in razvoj NV sektorja,
- o zagotovitev in ureditev mehanizmov javnega financiranja nevladnega sektorja na ravni povprečja EU, zagotovitev zaposlenosti v nevladnem sektorju, ki bo primerljiva z drugimi državami članicami EU;
- o bolj sistematično vključiti in poudariti nevladni sektor v tistih delih strategije, ki se dotikajo vlaganj
- v ljudi, aktivne politike zaposlovanja, mreženja oziroma povezovanja, prenosa in širjenja znanja,
- medgeneracijskega sodelovanja itd.

Več: Mirko Vaupotič, Zveza društvenih organizacij Slovenije, mirko.vaupotic@guest.arnes.si

in vodja programa Dobra družba, Alena Lipavec, tel: 01 439 71 00, alena@umanotera.org, ww.dobradruzba.org.